

Sənaye zonaları: regionların
iqtisadi potensialının lokomotivi

Dünya təcrübəsi göstərir ki, iqtisadiyyatın sürətli və davamlı inkişafına nail olmağın ən səmərəli yollarından biri biznes mühitinin inkişafı, sahibkarlığa geniş meydan verilməsidir. Xüsusilə son yarım əsrdə bir çox ölkələr prioritet istehsal sahələri üzrə azad iqtisadi zonalar və sənaye parkları yaratmaqla milli iqtisadiyyatın dirçəlişində, investisiya axınının artmasında və yeni iş yerlərinin açılmasında uğurlar əldə ediblər.

Azərbaycan da dünya təcrübəsindən faydalanaraq regional iqtisadi inkişafı dəstəkləyən yeni sənaye parklarının yaradılmasına yönəlmiş addımlar atıb. Bu gün ölkəmizdə 8 sənaye parkı, 5 sənaye məhəlləsi ölkənin regional sənaye potensialının gücləndirilməsində mühüm rol oynayır. Bir müddət əvvəl Naxçıvan və Qərb sənaye parklarının yaradılmasına başlanılıb. Həmin layihələr də regionun iqtisadi inkişafına müsbət təsir göstərəcək, yeni iş yerlərinin açılması və yerli istehsalın artması ilə ölkə iqtisadiyyatını gücləndirəcək, bölgənin investisiya cəlbediciliyini artıraraq xarici sərmayələrin cəlb olunmasına şərait yaradacaq. Qeyd edək ki, sənaye zonaları sahibkarlara torpaq, infrastruktur, vergi və gömrük sahəsində mühüm güzəştlər təqdim etməklə istehsalın genişlənməsinə, ixracın artmasına və yerli məhsulların rəqabət qabiliyyətinin yüksəlməsinə şərait yaradır. Regionlarda yeni iş yerlərinin açılması isə sosial rifahın yüksəlməsinə və iqtisadi fəallığın artmasına səbəb olur.

Sənaye zonalarının inkişafı və burada tətbiq olunan güzəşt-lər öz növbəsində müsbət nəti-cələrin əldə olunmasına zəmin yaradır. İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyi (İZİA) idarə he-yətinin sədri Seymur Adıgözə-lov mətbuata açıqlamasında bildirib ki, 2025-ci ildə 25 sa-hibkarlıq subyekti rezident, 4 sahibkar işə qeyri-rezident sta-tusu alıb, nəticədə 14 yeni müəssisə fəaliyyətə başlayıb: "Bu müəssisələr tərəfindən ümumilikdə 136 milyon manat

əsas dayaqlarından birinə çevrilib. İZİA-nın idarə etdiyi sənaye zonalarında 2024-cü ilin sonuna qədər 138 rezident və rezident olmayan 13 sahibkarlıq subyekti qeydiyyatdan keçib. Ümumi investisiya portfeli

dir. Xarici investorlara təqdim olunan əlverişli vergi və gömrük güzəştləri, müasir infrastruktur və geniş istehsal imkanları ölkəyə investisiya axını artırır, yerli sahibkarlıqla xarici şirkətlər arasında effektiv

nəlxalq layihələr ölkəmizin sənaye zonalarının xarici investorlar üçün cəlb ediciliyini daha da artırır və onların iqtisadi potensialının inkişafına imkan yaradır. İZİA sədri deyilənlər statistik rəqəmlərin dili ilə belə bəyan edib: "Əgər 2016-cı ildə cəmi 10,4 milyon xarici investisiya cəlb olunmuşdusa, yalnız 2025-ci ildə bu rəqəm 87,9 milyon manat səviyyəsinə çatıb. Bu rəqəmlər iqtisadi zonalarımızın beynəlxalq investorlar üçün cəlb ediciliyinin davamlı olaraq artdığını aydın şəkildə göstərir. Cənubi Qafqazın ən böyük sənaye parkı olan Sumqayıt Sənaye Parkında hazırda 40 rezident qeydiyyatdan keçib. 2025-ci ildə Sumqayıt Sənaye Parkında 2,2 milyard manatlıq məhsul satışı həyata keçirilib ki, bunun da 1,1 milyard manatı ixracın payına düşüb". Bütün bunlar bir daha onu göstərir ki, sənaye zonaları Azərbaycanın neftdənkənar iqtisadiyyatında strateji rol oynayan dayaqlardır.

Əlavə edək ki, beynəlxalq əməkdaşlıqlar və xarici investisiyalar vasitəsilə texnologiya transferi, innovativ layihələrin həyata keçirilməsi və məhsul keyfiyyətinin yüksəlməsi sürətlənir. Öz növbəsində bu da ölkəmizin iqtisadi imicini gücləndirir və məhsullarımızın dünya bazarlarında daha çox rəqabətqabiliyyətli olması ilə nəticələnir. Yeni sənaye parklarının yaradılması və mövcud zonaların inkişafı Azərbaycanın dayanıqlı iqtisadi modelinin möhkəmlənməsinə, regionlarda balanslı sənaye potensialının formalaşmasına və qeyri-neft sektorunun inkişafına imkan yaradır. Başqa sözlə, sənaye zonaları Azərbaycanın gələcəyinin iqtisadi dayaqlarıdır və ölkəni davamlı inkişaf yoluna çıxaran strateji platformalardır.

Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"

investisiya yatırılıb və 1100-dən artıq daimi iş yeri yaradılıb. Eyni zamanda sənaye parklarında tətbiq olunan vergi və gömrük güzəştləri rezidentlərə ötən il 42 milyon manatdan artıq vəsaitə qənaət imkanı verib. Bu da biznes mühitinin daha səmərəli və dayanıqlı olmasını təmin edib. 2025-ci ildə sənaye zonalarında ümumilikdə 4 milyard manatlığa yaxın məhsul satışı həyata keçirilib ki, bunun da 1,2 milyard manatlığı ixracın payına düşüb. 2024-cü ilə müqayisədə istehsal 21,1, ixrac isə 13,4 faiz artıb. Bu gün sənaye zonalarında istehsal edilən məhsullar dünyanın 70-dən çox ölkəsinə ixrac olunur".

Ötən il neftdənkənar məhsulların istehsalında sənaye zonalarının payı 19,1, ixracında isə 33,9 faiz olub. Bu rəqəmlər açıq göstərir ki, sənaye zonaları artıq ölkə iqtisadiyyatının

8,7 milyard manatdan çox olan layihələr üzrə faktiki olaraq 7 milyard manat sərmayə yatırılıb, nəticədə 82 yeni müəssisə fəaliyyətə başlayıb və 9700-dən artıq daimi iş yeri açılıb. Bütün bu göstəricilər sübut edir ki, sənaye zonaları ölkədə istehsal və ixracı genişləndirir, regionlarda iqtisadi fəallığın artmasını, yeni iş yerlərinin yaradılmasını və sosial rifahın yüksəlməsini təmin edən güclü mexanizmdir.

Sənaye zonaları təkcə milli iqtisadiyyatın dayanıqlı inkişafına xidmət etməklə kifayətlənmir, ilbəlil ölkəmizin beynəlxalq iqtisadi əməkdaşlıq mövqeyini gücləndirən strateji platformaya çevrilir. Bu platforma beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində genişlənən imkanlar və strateji əlaqələr yaratmaq üçün böyük potensiala malik-

əməkdaşlıq imkanları vardır. Beynəlxalq tərəfdaşlıqlar sayəsində texnologiya transferi, innovativ layihələrin həyata keçirilməsi və yüksəkkeyfiyyətli məhsul istehsalı sürətlənir. Eyni zamanda xarici investorların iştirakı regional sənaye potensialının daha balanslı inkişafına və Azərbaycanın neftdən kənar ixrac imkanlarının genişlənməsinə ciddi töhfə verir.

Bu günlər İZİA ilə "China Datang Overseas Investment" şirkəti arasında Abşeron yarımadasında "Yaşıl Enerji Sənaye Parkı"nın yaradılması üzrə Anlaşma Memorandumu və Səudiyyə Ərəbistanının "ACWA Power" şirkəti ilə Sumqayıt Sənaye Parkında dəniz suyunun duzsuzlaşdırılması layihəsi üzrə torpaq sahəsinin icarəsinə dair müqavilə imzalanıb. Bu əməkdaşlıqlar və bey-